

Orszak pogrzebowy

„Batory”, który właśnie tego dnia zawiązał na redę Reykjavíku po brytyjskich żołnierzach”⁷.

O losie marynarzy ze statku SS „Wigry” stara się przypominać światu Witold Bogdański, prezes Stowarzyszenia Polonii Is-

landzkiej. Organizuje wystawy, pisze książkę poświęconą statkowi, przy współpracy z islandzką strażą przybrzeżną planuje też dokładnie zbadać wrak.

Źródła: *Kadry morskie Rzeczypospolitej*, tom I, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego, wyd. II, Gdynia 2000; Wadim Konstanty Taniewski-Elliott, *Spis personelu zatrudnionego na statkach Polskiej Marynarki Handlowej w latach 1939-1945*, Gdańsk 1981; Jerzy Miciński, *Księga statków polskich 1918-1945*, tom 2, Gdańsk 1997; Jerzy Miciński, Bohdan Huras, Marek Twardowski, *Księga statków polskich 1918-1945*, tom 3, Gdańsk 1999; Edward Gubała, *Przygoda mojego życia*, Gdańsk 1973; APGoG, Gdynia – Ameryka Linie Żeglugowe, akta osobowe.

1 Jerzy Miciński, *Księga statków polskich 1918-1945*, tom 2, Gdańsk 1997, s. 107.

2 Edward Gubała, *Przygoda mojego życia*, Gdańsk 1973, s. 108.

3 Edward Gubała, *Przygoda mojego życia*, Gdańsk 1973, s. 112-113.

4 Ibidem, s. 113.

5 APGoG, Gdynia – Ameryka Linie Żeglugowe, akta osobowe.

6 Jerzy Miciński, Bohdan Huras, Marek Twardowski, *Księga statków polskich 1918-1945*, tom 3, Gdańsk 1999, s. 208.

7 Ibidem, s. 211.

Eugeniusz Liess

1909-1953

Absolwent Wydziału Mechanicznego z 1935 r., obrońca Helu i jeńiec wojenny, starszy mechanik, po wojnie w RPA.

Urodził się 15 stycznia 1909 r. w Charkowie (rodzice Karol i Anna Eugenia z d. Knothe). Egzaminami kończące Państwową Szkołę Morską zdawał jako ekstern, bowiem w 1931 r. został ze szkoły relegowany razem z grupą 12 innych uczniów. Jerzy Stefanowski (abs. WM z 1935) pisał, że Tczewiaczy założyli studenckiego Bratniaka, czyli stowarzyszenie bratniej pomocy, akceptowane przez władze szkolne. Gdy w 1929 r. dyrektorem Szkoły został komandor inż. Adam Mohuczy, „zaczęła się «wojna» z Bratniakiem”¹, zakończona decyzją o jego rozwiązaniu w październiku 1931 r. „Starsze roczniki rzuciły hasło do strajku głodowego, by zaprotestować przeciw rozwiązaniu Bratniaka Samopomocy Uczniowskiej. Żądali ustalenia na wyższych uczelniach praw i obowiązków studenckich; ustalenia dla Szkoły programu szerszego nauczania oraz wprowadzenia w jej tytule «Wyższa» – do czego dążyli także wykładowcy.

Strajk zaczął się od śniadania i trwał kilka dni. Naturalnie zorganizowano po kryjomu grupowe żywienie pozaszkolne pod lasem ze składek, paczek przywiezionych z domów oraz dostarczanych przez dziewczyny. Jako że konspiracja «sztabu» była fatalna, cała akcja została wykryta przez szpicelka dyrektora. Przy poparciu dyrektora departamentu morskiego Hilchena i ministra przemysłu i handlu, bez jakichkolwiek dochodzeń i przesłuchań wezwano nas 13 (w tym sztab strajkowy) i ogłoszono, że co 10 student ze stanu ogólnego będzie wydalony za szerzenie lewicowych haseł. [...] trzynastka została usunięta od razu. Oddzielono ich od pozostałych i nie pozwolono kontaktować się. Naturalnie te kontakty nie były urwane zupełnie, utrzymywaliśmy je nieoficjalnie. Jednak dyrekcja trafiła bezbłędnie w najbardziej bojowych, dodając dla niepoznaki kilku «neutralnych». [...] «Walka z Mohuczym i Hilchenem» nie skończyła się na usunięciu nas z uczelni, ale przeniosła się z Gdyni do Warszawy i oparła o najwyższe władze

prawodawcze, rządowe i sądowe (interwencyjne). Wynikiem decyzji kompromisowych była decyzja pozwolenia nam zdawania egzaminów w roku 1931/32 oraz matury dla tych, co do niej przystąpili, systemem eksternistycznym. Naturalnie do «parszywej 13» zastosowano zaostrome kryteria, co było odczuwalne w zestawach pytań. Także egzaminami przeszli tylko ci, którzy mieli opanowany materiał perfekt. Kilku zrezygnowało całkowicie lub tymczasowo, aby przetrwać «nagonkę»². Eugeniusz Liess dyplom otrzymał w 1935 r.

W 1934 r. został na rok zaokrętowany na s/s „Kościuszko”, od września 1935 r. do marca 1939 r. był na m/s „Piłsudski” (w międzyczasie odbył dwie podróże na m/s „Batory”). Ożenił się 8 grudnia 1936 r. w warszawskiej parafii ewangelicko-augsburskiej³.

W marcu 1939 r. został oddelegowany do stoczni w Nakszku, gdzie budowany był m/s „Chrobry”⁴.

W połowie sierpnia 1939 r. wyjechał na urlop do Warszawy. „Będąc oficerem MH, był również podporucznikiem rezerwy Batalionu Morskiego w Wejherowie. Natychmiast po wybuchu wojny różnymi drogami dostał się do Gdyni – trzeciego dnia wojny, mając na sobie mundur wojskowy.

